

מינים וזנים

שלושה פרקים ראשונים ועוד שני פרקים מנובלה

א. דורית

א.

היא פגשה בעדנה בגן יעקוב. השמיים היו מעוננים והחולצה החדשה שלבשה, מאריג מחוספס, דיגדגה את עורה. משם התכוונה לסור לבית-הוריה, כדי להפקיד בידם לשעות ספורות את הכלבלב ולהמשיך הלאה למחלקת המיון. היא הירהרה ברוגז בכך כי תיאלץ לשאת את תחושת-הגירוד הבלתי-נסבלת על עורה עד רדת החשיכה, ורק כשתשוב לדירתה תוכל להסירה. לפני כשבוע הנערה נכנסה למשרדה בלשכה לייעוץ לנערת במצוקה ונגה לא ניחשה כי מצבה גרוע עד כי הידרדר לכדי בליעת כדורי נפתלין. אולם בלילה הוחשה למחלקת טיפול נמרץ וכעת, כה בישרו לנגה, היא מתאוששת בחדר המיון. אם תחמיץ את שעת ביקור אחר-הצוהריים לא יהיה זה ניתן לתיקון, סברה, כמו המאמצים שהשקיעה באילוף הגור שקיבלה במתנה; אך למרבה הצער מאוחר מדי שכן הכלבלב בילה את ימי ההתקשרות המכריעים בלעדיה, ועתה לא התחשב בפקודות שכיוונה לעברו.

נגה זכרה בדיוק רב את פגישתה הראשונה עם עדנה, שכן האשה עם הכלב לבשה חולצה זהה לשלה והיה מימד מביך במעמד, כשחלפו אחת על פני חברתה בחולצות תואמות, מושכות כלב ברצועה, וכמו להדגיש זאת לא נמצאה באותה השעה בגן נפש חיה מלבדן. נגה לא התאפקה וחייכה. וכשהשתהו הכלבים לרחרח זה באחורי חברו, התחלף חיוכה בפרץ צחוק עצבני — כל-כך מגוחך הצטייר בעיניה המעמד. אבל כאשר כישכשו זה בזנבו לעומת השני ואיתרה מבט מאופק בפני העומדת מולה, הבליגה, ועל-מנת להפיג את המתיחות, שירדה עליה פתאום, אמרה, צירוף מקרים, פעם ראשונה אני לובשת חולצה זו והנה עוד אחת. אשה זו בת ארבעים, ניחשה נגה, ופניה נעימות מאוד, מייד נתחכבו על נגה שלעיתים נדירות משכו פרצופים את תשומת-ליבה. אולם פעם שניה באה במבוכה — בעלת הכלב כלל לא הבחינה כי שתיהן פוסעות בחולצות זהות, שכן כעבור דקות אחדות בלבד ירדה לפשר ההערה בהגיבה, לא שמתי לב, באמת אותה חולצה. אחר צנחו על ספסל ועדנה פרשה עליו מיטפחת — דקדנות שעוררה את תמיהת נגה שמיידי הבחינה בסיכה מוזהבת דמויית פרפר הנעוצה בחולצתה. זה מבעלי, הגיבה על מבטה האשה שלא נשאלה למקור הקישוט.

אותו צוהריים אפור לא היתה עדנה בעיני נגה אלא עובר-אורח שהחליפה עימו מיספר משפטים ולמרות חביבותה של הדמות האקראית לא התכוונה להתעמק במחוויתה. בשנה ההיא היתה נגה טרודה ומפוזרת. לפעמים חשה כי אחת זריזה ממנה מנהלת את שיחותיה, עולה ויורדת ממאות אוטובוסים, פורטת שטרות, שוקעת באמבטיות שטישטשו עקבות ארוטיים, שמה בצד עשרות ספרים שלא סיימה לקוראם. מכרים חלפו על פניה בדרכה לפגישה אלמונית, קיצרת נשימה בין שתי נקודות, נוחתת מאוחר או מוקדם מדי, מאבדת מפתחות וכחובות — אפילו שנתה היתה חטופה ומקוטעת. פעם אמר לה ידיד, כי הגור שברשותה אימץ מהרגליה — ריחרח איזור ומיד ניתק מעליו, את המזון שבקערתו כילה בהפסקות ממושכות ובאי-שקט קיפץ מפניה לפינה.

כשעזבה את הגן הירוק בדרכה לרחוב, משתאה לפיח ולעשן במרוצה לעבר קו 5, גמרה בליבה כי אמנם תחזור ותשוב לכאן בעוד יומיים. עדנה הבטיחה כי תביא לדודי, כלבה, קולר נגד קרציות המיועד לגורים.

היא אינה זקוקה לקולר, טענה, ליתר דיוק, אין בו שימוש בעבור כלב מפותח וכוּגֵר כשלה. נגה עצרה אפוסת־נשימה בתחנת האוטובוס, שלא חרג מהרגלם המגונה של כלי־תחבורה ציבוריים להתמהמה דווקא כשהם דרושים ביותר, ובנוהג נפסד זה חיקו דרכי תעודות, טפסים וכלי־בית הנוטים להיעלם בשעת דחק, או ידידים השוהים בחו"ל כשכתפם התומכת מועילה במיוחד, וחשבון בנק הולך וכוחש — שלהבת חייו תלויה על בלימה — בפרט באותו שבוע גורלי כשמוצר שנכספת לרוכשו חודשים ארוכים מוצע למכירה במחיר נוח.

כבעיות־חירום דומות החליטה נגה לעצור מונית, ובעודה מרותקת לספרות המאירות שפעילות־ליבה הדביקו את קצב מרוצתן על לוח המונה, תמהה כיצד הצליחה הנערה לבלוע כדורי נפתלין. לפני כשנה איכסנה בארגזים ספרים ומחברות ששימשה כסטודנטית לפסיכולוגיה והינחזה כשהתכוננה לבחינות בבית־הספר לעבודה סוציאלית, ואז פיזרה בין הכרכים, ששורות רבות בתוכם הודגשו בקווים אדומים, כדורי נפתלין לבנים ומחוספסים, והריח החרیف שפרץ מהחבילה, סיחררה וצרכ את עיניה. היא לא ידעה אם לפני שבלעה הנערה את הכדורים המסה אותם במים חמים, או נלעסו מוצקים זוהרים עד שהתפוררו בחיכה. האפשרות האחרונה שילחה צמרמורת בגווה גם אם בשני המיקרים התוצאות היו שוות. משום מה העדיפה כי הנערה תבחר באפשרות הראשונה.

היא האשימה עצמה: כיצד זה לא ניחשה כי הנערה תבחר להתאבד, ומדוע הניחה לה לשוטט בחוצות כשבקודקודה המופרע מדלגים רעיונות פרועים. לאחר שפרעה חובה לנהג המונית, גילתה כי היא מאחרת מזה עשר דקות, וביאוש הירהרה בכך כי הפסיכולוגית הראשית מרת צור ממתינה לה ברגע זה ליד מיטת המתאוששת, וכמעט פרצה בככי כשגילתה כי הוריה אינם בבית, ומכיוון שלא העזה להפקיר את רהיטיהם לחסדי הגור המשחית, צילצלה בפעמון השכנה, הגור בזרועותיה, אפילו הטילה ספק בכוננותה לארח במעונה את החיה הלחה. אולם גם כאן לא נפערה בפניה כל דלת ובשנית הבזיק בה הירהור על שירותים שבשעת־חירום אינם נחלצים לעזרת הפונים אליהם, ושוב יצאה לרחוב ועצרה מונית, נואשת כליל, מתעלמת מההוצאה הכספית, מגרשת כל דאגותיה ומפלסת נתיב לתקווה אבודה מראש, כי תדביק, ולו אף תפגר במעט, את איחורה.

ככניסה לאיכילוב עצרה שומר המציץ בחיקים ואמר, זה לא גן־חיות פה, תשאירי את הכלב בחוץ, וברגע זה פרקו מהאמבולנס אלונקה עם פועל בסרבלי־עבודה, שגנח, ודם טינף את כפו ושולי שרוולו, ונגה הביטה הצידה — דם ובשר עוררו בה בחילה למרות שקיימה יחסי מין בהתלהבות, ובעוד שאלתה, איפה אשאר את הכלב, נבלעה בשאון האלונקה שהתגלגלה במיסדרון ונבלעה בדלת משמאל, שנבקעה במחציתה כים־סוף וקלטה פנימה את הפצוע, התקדמה לעברה בחזה מובלט וגא הפסיכולוגית הראשית, התנצלה על איחורה בפנים נקיות מצער, ובתום התלבטות קצרה נגה הודתה כי בעצם אף היא מאחרת, ותוך כדי דיבור הורתה על הכלבלב באצבעה והוסיפה: אסור להכניס כלבים ולא היה לי היכן להשאירו. הפסיכולוגית הוליכה את נגה וכלבה לעבר זקיף במגרש חנייה שלידי הכניסה, וציוותה עליו כי יקשור את הכלב לרגל כיסאו. נגה היטיבה להכיר את נימת הסמכות שבקול האחראית עליה, אפילו העריצה אותה בגינה שכן היא עצמה, חשבה במורת רוח, אינה מעוררת יראת כבוד בזולתה, ולא אחת תהתה אם אין העדר הטלת המרות באישיותה פוגם בכושרה לשמש יועצת לנערות במצוקה. אפילו סיימה את כתיבת המאסטר שלעֶת־עתה פרשה ממנו, ונניח שכעוף חכם הפליגה מעבר לו — דואה קצוצת כנף ככלובים אקדמיים — לא היתה מסגלת אותו הילוך־מנהיגים שהרעישו בו העקבים שלנעלי הפסיכולוגית. בתום היסוס בן שניה שמצא לו ביטוי בעיני השומר, אך לא בדבריו, ושנמחה כשרידי ארוחה משולחן מול עמידתה הכוטה של מרת צור, נקשר הכלב לכיסא, וכשהתרחקו השתיים במעלה שביל־האספלט תוך רצון משותף לתהות מקרוב על מצב המטופלת, שלשעה קלה הוצאה מרשותן ונאספה תחת כנפי רופאי גוף, הבחינה נגה מזווית עינה כי השומר ליטף את הגור מתחת אוזנו.

סוף־סוף נכנסו לחרר־המיון. הנערה שכבה על מיטה מאחורי פרגוד ירוק ומעל שמלתה חלוק חולים, וכלל לא הגיבה כשהסיטו את הווילון ברעש ומרת צור, נגה ורופא צעיר הציצו בה מתוך חרדה אמיתית אשר תיכף התחלפה בתחושת הקלה, שכן גילו כי הנערה שרויה בהכרה — אותה הכרה שזממה להכחיד בפעולתה הפזיזה. הרופא חקר בנימוס אם שתיהן קרובות של החולה, ולאחר שהבהירו את מהות קשריהן, התחלפה נימת קולו ופנה אליהן כבעל מקצוע אל חברו, ניפנף בטופס הפרטים האישיים, התלונן כי הנערה

אינה מגיבה על שאלותיו וחקר אם במיקרה הן מתמצאות בתולדות החולה. נגה פישפשה בארנקה, שלפה מתוכו פינקס מוארך, פתחה אותו באות ש' והשיבה על שאלות הרופא אחת לאחת: שם החולה — שולה למדן, שם האב — אברהם, שם האם — לא ידוע, המקצוע — אין, הגיל — שבע-עשרה, כתובת — חרל"פ 2. הנערה הביטה בהם כאדישות, כאילו לא בגינה כל המהומה, ולאחר שהכריז הרופא כי יצאה מכלל סכנה, וכי נשטף הרעל מקיבתה, נעלם, והפסיכולוגית נטלה את יד השוכבת בעוד נגה מציצה במחזה מאחורי גבה, מביטה ברגלי החולה המחוטבות שהגיהו משמלתה שלא כוסתה כליל בחלוק ונחו בקו אופקי על הסדין, וחשבה כי היתה שמחה להיות בעלת קרסוליים נאים שכאלו. קול הפסיכולוגית שהרעים — איך את מרגישה — ניצרה משרעפיה ובעיקבותיו תשובת החולה — טוב תודה — ונגה תרה בארנקה אחר חפיסת שוקולד שזכרה לרכוש במיזנון ולא הספיקה לארוזה בנייר מתנות, והושיטה אותה לנערה, שחזרה ואמרה, תודה, הרופא אמר שאסור לי עכשיו לאכול. נגה נתקפה בהלה, כמעט השיבה אל חיקה את הממתק לבל תחסלו הנערה בניסיון-ההתאבדות חוזר, כשלפתע הציפה גל חמלה ושאלה, לאן את חוזרת מפה, והנערה השיבה, אוחות עדיין בחפיסה, לרחוב חרל"פ, ונגה והפסיכולוגית החליפו מבט רב-משמעות ומאוחר יותר, כשחצו את רחבת הדשא, נגה התנדבה לארח את הנערה בביתה עד שיוזמן סידור מוצלח יותר. הפסיכולוגית התנגדה וקבעה כי מדי יום תיפגשנה, אפילו תוכלנה לבלות מחוץ לשעות העבודה, אבל מגורים משותפים אינם באים בחשבון. בבית-החולים נגה אמרה לנערה כי גור-כלבים ממתין לה בחוץ ונדמה היה לה כי חייכה, לכן מייד הודרזה והציעה כי שתיהן תדאגנה לגור, עוד השבוע תוכלנה לבקר אצל וטרינר, ושוב דימתה כי הנערה חייכה. לפני שנפרדו נגה הזהירה, כינתיים אסור לך לגעת בשוקולד, והפסיכולוגית סגרה סביבה את הווילון.

בחוץ גילו את הכלב מנמנם בחיק הזקיף לאחר שהוזן באשל שרכש עובד-נקיון ערבי במכולת סמוכה. הגור הגיב בנביחה ובאי-רצון הושיטו האיש במדים, ואף הציע עצמו שמרטף בשעת הביקור הקרובה. הפסיכולוגית הסיעה את נגה לדירתה ולבסוף, באנחת רוחה, פשטה את החולצה המגדרת.

ב.

נגה חייכה בידידות כששולי עמדה כפתח בית-הקפה, מאחרת כהרגלה, מלקטת בחולפה מבטי הערצה של יושבים אשר התלהבותם הגלויה מחקה את אותות החיבה מפני הממתנה שבראש-וראשונה היתה אשה, לאחר-מכן ידידה ורק לבסוף פסיכולוגית. נגה נאלצה להודות כי שולי זוכה למלוא תשומת-הלב כשצעדו זו לצד זו ברחוב, השתעשעו עם הגור בגן ציבורי, או המתינו מול דוכן-גלידה בעוד נער מחוטט מערים על גביע שולי כדור-גלידה חינם. ככוונה תחילה, נגה חשדה, השתרעה שולי בחצאיתה הקצרה על הדשא ברגליים פסוקות, מנופפת מקל בוריות מול עיניו המתרוצצות של הגור הדרוך, וריתקה בכך בעל-מיקטרת, אדונם של שני בולדוגים, אשר לפתע נזכר בקיומה של נגה (מזה חודשיים התאמצה ליקרב אליו באמצעות גיחות מקובלות — אולי הוא יכול להמליץ בפניה על חנות-חיות? ואפילו נאלצה לכזב — האם במיקרה שמע על פנסיון לכלבים בשביל אס-הגור שלה?), פסע לעברן ובירכן לשלום. עכשיו, הואיל לדגדג את צוואר הגור, כורע לצידן, מניח מיקטרתו על הדשא, פולט עננת עשן לעבר נגה, שממש ברגע זה ננעץ קוץ בכפה והושיטה אותה לעבר הגבר שהתאמץ לשולפו בעזרת ציפורניים נקיות ומעוגלות מכדי שתשמשנה למחיצה ומעיקה.

שולי התישבה מעברו השני של שולחן-הפורמייקה הסדוק, בתספורת חדשה, קצרה ואופנתית שהלמה אותה במיוחד ונגה העירה, יופי של ראש, מי עשה לך את זה, ושולי אמרה, ויקטור, ונגה פערה עיניה לא התאפקה ופלטה, ויקטור לוקח הון, ושולי הרגיעה אותה, זה בסדר, אביגדור שילם, ונגה צימצמה עיניה ובדאגה לחשה, את שוב נפגשת איתו. שולי קטעה דבריה, אף פעם לא הפסקתי, אין לך קשר להתאבדות, שכן לא חלמה לספר כיצד בתום הארוחה נסעו במכונית אביגדור לים בהרצליה, חולפים בחלונות מוגפים בכביש החוף על פני שיכונים בחולות ומוסיקת רוק בוקעת מהטייפ, וכשנגעו הגלגלים בשפת המים, זינקו החוצה והחול הרטוב מגשם קירר את כפות רגליה של שולי ששבה ונסגרה ברכב בעוד אביגדור מתפשט ורץ לעבר המים, והיא השתעשעה באורות הקידמיים, מנסה לצוד באלומתם את הראש הצולל וצף וכשחזר, טרק מאחוריו את הדלת, השכיבה על המושב האחורי, מתעצל לפשוט שמלתה, רק מפשילה מעט קדימה, וצחק כשגיליה כי אינה לובשת תחתונים ואז אמרה, ישבתי ככה בקאסכה והוא ענה, למה לא אמרת

כשאכלנו צדפות, יכולתי לרחוף לך אחת בין הרגליים מתחת לשולחן והיא התריסה, לא היית מעז. בדיוק גמר, משאיר ריר בין ירכיה והיא לא ניגבה, רק קיוותה כי יחזור וייקח אותה לקאסבה לראות אם אמנם יזמין צדפות ובינתיים, בכיתה-הקפה, אספה אל חזיקה את הכלב של נגה, כלל לא איכפת לה כי טיפן שמלתה, והחליטה כי מחרתיים תבקש מאביגדור גור, כיצד לא חשבה על כך כשהבטיח לקחתה בשבת הקרובה לתצוגת הכלבים בפארק הירקון, תמהה ושמחה כי הזמין אותה ולא את אשתו ומשכה ככתפה כשנגה אמרה, אני במקומך הייתי ככל זאת גומרת את הבגרות.

נגה הפגינה יחס מיוחד כלפי שולי שהיתה שונה משאר הנערות שחצו את מיפתן משרדה, אך כמותן היתה שרויה במצוקה, אפילו יאושה היה אחר. בדרך-כלל נגה דאגה לנערות שגילן נע בין חמש-עשרה לעשרים, עיניהן אטומות ושערן שמן, מקצתן עסקו בזנות, רוכן לעסו גומי-לעיסה וציפורני כמה מהן היו ארוכות ומשוכות בלאק. אחדות נאנסו על-ידי אבותיהן כשהיו בנות שתיים-עשרה ושיניהן הושחרו מכתמי ניקוטין — והיו אף המסוממות שדיברו בעגה אופיינית. הנאורות שבהן היו בנות טובים שכרסן הותפחה וחששן מתגובת ההורים נשאן לחצר אחורית בדרום העיר, שמליכה הושטו לעברן זרועות מסייעות. שולי נכנסה למשרדה רחוצה ומנומסת ואמרה, עכרתי כאן לפני שבוע וגיליתי את השלט בחוץ. נראית לי כסדר כשהצצתי מהחצר לכן נכנסתי כי אני במצוקה. לא היתה זו פגישה שיגרתיית עם מטופלת — לרגע נגה חשדה כי שיטתה בה וסייע לכן החיך על שפתיה המלאות. פי הנערה היה עגול, שפתה העליונה משוכה כלפי מעלה ומכרועת מעט, עיניה גדולות חומות וצלולות, אפה דק וישר ופניה המחודדות הסתיימו בסנטר כולט. חן רב קרן מהפנים הכהות שהתנוססו על גוף דק וממוצע קומה שתנועתו קלה והותיר רושם של חוסר אחריות אשר נגה התקשתה להגדירו. נגה חיכה לעברה ומיהרה להתכצר מאחורי פנייה שגרתיית, אינך צריכה לדבר אם אינך מרגישה, והיה רגע מביך בתחומו איוותה לבלוע את הערתה כפי שעושים כבועת גומי-לעיסה החוזרת ונשאבת פנימה; ואמנם הנערה הטיחה בה מבט נעלב ואמרה, אם לא הייתי רוצה לדבר לא הייתי נכנסת, ונגה הרגישה כפקיד-עירייה שניפצו לו את כוס התה, והירהרה בכך כי היא הולכת ומזקינה, הנה מלאו לה עשרים-ושבע שנים וכל מאורע מסעיר אינו מקופל במעטפות השנים הקרובות, והנערה כאילו קראה הרהור מדכא זה ואמרה, שמי שולי ואין לי כשביל מה לקום בבוקר, ולא נשזר בהצהרתה פאתוס דוחה, ואף נעדרו ממנה עצב שבבגרות או מחאה קיומית גנדרנית, אלא היתה בחינת ציון עובדה גרידא. מייד הוסיפה, חשבתי שתוכלי ליעץ לי על כיוון מסוים, ונגה לא היתה בטוחה אם אמנם אינה מלעיגה על ישיבתה הנמרצת בחדר זה בצל תקרה גבוהה, שאיינשטיין על אופניים קישט אחד מקירותיו.

מול שולי בכיתה-הקפה חזרה נגה ושיחזרה פרטים אישיים שהדליפה באוזניה אותו אחר-צוהריים ושהקפידה לתייקם בין ניירותיה. שולי סיפרה כי עזבה את התיכון לפני כשנה ומאז היא מסתובבת, קצת עבדה כדוגמנית-מדידה בכיתה-חרושת לבגדי כותנה שאביגדור בעליו, שם אף פגשה בו, בקומת הקרקע, היכן שמאות שמלות מתנוודות על מוטות מוארכים, וגרמו לכך סיכה מבורכת שנעצה בגבה ותופרת קיצרת רואי שנכשלה לאתרה בכשרה, והיא, שולי, מצידה לא יכלה להיחלץ משמלתה, מפני שתזוזה-הבד הרקידה את חוד-הסיכה בעורה, ורק אביגדור שהוחש למקום ממשרדו למעלה גאלה מיסוריה ושיכך את עלבון גופה שנערטל לעיניו בעוגה ומיץ בחוץ. את אמא שלה לא ראתה אף פעם ואבא שלה פסל והם מסתדרים מצויין, אפילו הכירה לו את אביגדור. אל תטעה נגה ותחשוב כי יש כאן בעיות משפחה. נגה לא ידעה מה תגיד. אף פעם לא התוודו בפניה בגילוי-לב יבש כזה. היא השתוקקה לפרוץ בצחוק רועם, לשעוט בחדר בפראות ולהפוך את מגירות השולחן. עד כה הינחתה מסוממות, הרחיקה פרוצות מהכביש, העלימה עיקבות מישגל, פרשה סוכך על ראש חסרות-כית, שתלה עזובות במשפחה מאמצת, הגישה כתף למתמוטטות, אבל לא ידעה מה תעשה במיקרה שלפניה. כסכר אחראי היהרהר באפשרויות התחובות בכנפות המעיל הרחב והמתנופף, חלוי על קולב ומצפה ליום שתחבוש אותו שולי — רפואה, מדע, אמנות, ילדים, מסעות, פוליטיקה — פסלים בכיכר שרמוז לעברה באצבע מפתה כי תחוש ותתייצב על כנם. נגה לא ביכרה אחד מהם על פני חברו, רק אמרה בעקשנות, נו, צריך להיות משהו שמעניין אותך במיוחד, ועיניה שיגרו מבט ספקני שגרם לה כי תנשום לרווחה על שמרת צור אינה רואה אותה בקלקלתה. ושולי, כאילו העמידה במבחן את נטיותיה הפדגוגיות, אמרה, סילקתי מכל-בו נוצצים לעיניים ושלפה מארנקה קופסה עגולה בעלת מיכסה שקוף דרכו הבהיקו נקודות זוהרות בקשת גוונים, ותחת שנגה תוכיחה

על פניה, מיהרה לטבול אמתה בפוך, הרחיקה ומשחה פס זורח לאורך גב ידה ונאנחה, כמה יפה. הנערה הציעה לאפרה מתחת לעיניים ונגה הצטחקה ונכנעה, וכשהציצה בראי שהושט לעברה, קבעה בסיפוק, דווקא מתאים לי, ושולי הינהנה בראשה וציינה, אביגדור אוהב את זה, ומייד הוסיפה, הבן שלו למד איתי במישלב והיינו המפגרים של הכיתה במתמטיקה. נגה חקרה על ידידים נוספים מחוץ לאביגדור ושולי השיבה, אלו שהרימו אותי לא נחשכים ועם בחורות איני מסתדרת, הן לא סובלות אותי, ונגה לא הבינה מדוע, בכל זאת אמרה, אני יכולה לתאר לעצמי ושולי חייכה, את ישרה, ומאחר שהשעה היתה כבר חמש, התרוממה נגה כדי לנעול את המשרד, וחשה סחרחורת, כשעלו ברחוב, והעדיפה כי שולי לא תתלווה עד ביתה, מי יודע אולי היא מופרעת מסוכנת, לפיכך התקרמה בכיוון ההפוך ועלתה על אוטובוס שרירותי, קובלת בדממה על הסיכול המיותר עקב פעולת ההטעייה, ובאותה השעה חשה אשמה בגלל הסתייגותה מבת שבע-עשרה במצוקה. שולי אמרה כי תשוב ותבקר ונגה העדיפה כי לא תממש את הבטחתה.

כשעזבו את בית-הקפה באלנבי, הירהרה שולי בקול אם נגה אינה מוטרדת למראה הנעולים בביתני מפעל-הפיס, שווילאות מיספרים מופשלים על חלונותיהם, והתוודתה כי בחולפה על פניהם היא מדמה את שביל חייהם עד שניצבו על מיפתן הצריף הירוק כאילו נזרע בכרטיסי זכיייה מוחמצים, והיא סבורה, המשיכה, כי רובם משותקים ברגליים או בעלי חטוטרט; אבל מוסווים בביתן כשרק פלג-גופם העליון פונה לרחוב, מוצגת חזותם ללא דופי. נגה השימה עצמה חרשת, הירהרה עד כמה שפר חלקה של שולי, שכן נוכחות אביגדור מאפילה על אותם עשבי בר שוטים כדמות פעולות-שיגרה כעשיית אמבט, לכאורה מושג המשרה אווירת רוגע, אך מלאה ביותר כשעומדים לממשו, להוציא מגבת מהארון, לתלותה על קולב, לפקוק את פי האמבט, לכוון את כרוזי המים לטמפרטורה הרצויה, להעביר את הסבון מהגומחה על הכיור לזו שבדופן האמבט, להחפשט, לטבול במים, לסובב את פקק השמפו, למרוד כמות סבון מתאימה על הכף הפרושה, להרטיב את השיער, לקרצפו, לשטפו, לחזור על הפעולה, להתרומם ולסכן את הגוף, להתנער מהמים, לנגב את הריצפה בסמרטוט ולאסוף את הבגדים המושלכים. באמת, חשבה, טוב שיש לה אביגדור כזה, הגעגועים והציפייה משתלטים על טירדת החפצים. תחת זה שמעה את קולה, אביגדור הזה עוד יהרוס אותך לגמרי, וקינאה בשולי בעבורו, שכן קשריה עם גברים אף פעם לא קרעו את ליבה וערגה פתאום לגבר גדול, דימתה אותו רומסה ברגליו ונבהלה מהזייתה, במיוחד מפני שהיתה פסיכולוגית ומנויה על עיתון פמיניסטי ולכל הדיעות אשה משוחררת, אולי מכאן רתיעתה מאביגדור — גבר בן ארבעים וחמש המתעסק עם בת שבע-עשרה. הידיעה כי אינו נואף מתוך הרגל לא מתנה את דאגתה וגם לא הצהרת שולי, איני סתם אחת בשבילו אפשר להרגיש בזה, לא? נגה נזכרה בכך-כיתתה שנהרג בתאונה, תמיד הירהרה בידיד-נעורים זה, אפשרות לאהבה אמיתית שסיומה הטראגי לא סתם עליה את הגולל והשאירה בגדר אפשרות ניצחית בניגוד לאפשרויות אחרות שנפתחו בפניה, טומנות בחובן הבטחות גדולות שדעכו במהירות. אמנם לא הנחיתו על ראשה אכזבות מרות, שכן נגה לא ציפתה להרכה מבני זוגה. גברים ליווה להצגה שניה וחדרו לתוכה פעמיים בשבוע, והיא העדיפה כי לא יישארו במיטתה עד הבוקר, מפני שתיעבה חיוך אינטימי בפה ששיניו לא צוחצחו. כשארע ובן-הזוג נרדם לצידה במשך הלילה, זינקה בשבע ממיטתה בתנועות רפויות, כיפתרה חולצתה ובעיניים ישנוניות הכריזה, עליי להגיע לעבודה. בדרכה למישרד רכשה בכית-מרקחת מישחה ומיברשת-שיניים וציחצחה מול ראי מכוסה כתמים כהים מעל כיור בית-קפה, עיוותה פרצופה לטעם תה מר, מוכיחה עצמה על כי נרדמה לאחר מעשה תחת שתפגין רמזי עכשיו לך הביחה, ותהתה אם עדיין הוא עטוף בסדיניה, מתפללת כי לא יכלה את שרידי העוגה שאפתה אימה ועמדה במקרה מכוסה ניילון שקוף.

שתיהן נכנסו לקולנוע, ולפני הקרנת פירסומות שולי הציעה כי תתלווה אליה ואל אביגדור לחזות בתצוגת כלבים בתנאי שלא תופיע בחלוק של משגיחה. נגה חשבה כי אמנם התיידדה עם בת שבע-עשרה, וכשמרת צור התעניינה בהתקדמותה של שולי, העמידה פנים מקצועיות: שולי מתפתחת להפליא.

ג.

שלט 'שיעורים פרטיים לאנגלית' היה תלוי על דלתה של עדנה ומתחת לפעמון הודבק כרטיס 'מורה מדופלמת'. נגה נכנסה ומעט הופתעה — לא כך דימתה את מראה הדירה בעודה מטפסת במדרגות עד לקומה השלישית. היא חשבה כי תשקע בכורסא ישנה ותפלוט הערה מנומסת על תמונת-שמן שייצגה

בצבעים עזים בית ייער. להפתעתה היתה הדירה מרוהטת בטעם. בכרזה אחת השתזפה אשה בכגד-ים על מרפסת בית-עץ והביטה באור הבהיר הנדיר בניו-אינגלנד. כשנכנסה לחדר האורחים, התרומם רקס, כלבה של עדנה, וכזיחה אותה, שב ורבץ, מאוכזב כלשהו כמו המתין לבואו של אחר. דודי זינק לעבר החיה המעוצבת, הקיפה מכל הצדדים, מכשכש בזנבו בחוצפה מוגזמת, שכן רקס היה זאב גזעי ובוגר ודודי גור מעורב וילדותי, ושלושה הבדלים אלו היו צריכים ללמד את העולל כי ירסן התנהגותו. רקס הגיב על הטרדות הגור בסבלנות אבהית. כשחזר והתרומם על רגליו, מנער להרף עין את פרוותו השחורה כדרכו לעבר פינה שקטה, התמקם הגור תחת בטנו — רק זנבו המתרוצץ כמגבי מכונית בולט החוצה, וגרם לכך כי רקס ידבק בעמידתו סרת-הטעם באמצע החדר, ויתנזר מתוזה שהיה בה כדי לפגוע באוויל שבין רגליו. כשזחל לבסוף הגור מתחת בטנו, פנה מעליו רקס בחוסר-עניין מופגן אשר לא ריפה את ידי הצעיר, שהתגרה בו תוך הבעת אימון מוחלט, ובניתורים קלים הגיש צווארו לעבר שיניו הרצחניות. עדנה צחקה ואמרה, נו, הקטן כבר לא פוחד מרקס, ונגה הגיבה, עכשיו לא, וזכרה בפגישתן הקודמת בגן-יעקוב, כשקיבלה את הקולר מידי עדנה ואחר שיחררו כלביהן לחופשי. למראה החיה השחורה שחוטמה מוארך ואימתני ואוזניה מחודדות, נתקף הגור בהלה, התהפך על גבו והתיז באוויר קשת זהובה. נגה מיהרה לעברו, רקס התרחק מעליו בהבעת תיעוב ועדנה אמרה, הקטן נבהל, והתכופפה ללטף את דודי, ששב והתיצב כתנוחה אופקית, זנבו בין רגליו, מביט בה מבוויש.

עדנה הובילה את נגה למירפסת, הגישה עוגת גבינה כתבנית עגולה ונגה שאלה, לא אפית אותה במיוחד בשבילי. המירפסת השקיפה על חצר חולית, גג גלי שכיסה פחי-אשפה ועץ קירח ואפור שענפיו נפרשו בזעקה. רעש מכוניות חולפות התערבב בצפירות, הידהד בגלים מתגברים ושוככים, ועדנה אמרה, אני רגילה לקולות ולא קולטת יותר. אחר-הצוהריים מגיעים לביתה תלמידים פרטיים, אמרה, והיא מורה בתיכון אקסטרני. השנה נטלה חופשת הוראה והיא בודקת בגרות בלבד. יום שבת, לעומת זאת, מוקדש לרקס, וכשביטאה את שמו, התרומם ועבר לכרוע תחת שולחן המירפסת. בשבת שעברה צעדו עד מפלי רידנג, פרוותו מתחככת בכרכה, משוחרר מרצועתו, מתאפק לא לדהור קדימה למראה דרורים, פרחי-בר וכלבת-ספאנייל שלקקה מים כלשונה. עדנה הוליכה אותה לחדר-השינה, הצביעה על שולחן-כתיבה עם ציפורן וקסת, כאן היא מקבלת תלמידים, אמרה, ונגה הביטה במיטה הכפולה בשתיקה, וכשנדרו לחדר-האורחים בגלל הקרירות במירפסת, פניה אל החלון, גילתה תצלום גבר ככן חמישים שסיגריה בין שיניו. זה בעלי, עדנה אמרה ונגה תמהה שכן לא חשה בכל נוכחות גברית — חסרו כאן נעלי-בית, מכשירי-גילוח, עיתוני-חוף, ומשני צידי המיטה נחו מסרגות, כלי-איפור ומיכרשת. כשעתיים פיטפטו. עדנה שיבחה את רקס: אפשר לתת אימון גמור בכלכל הזה. פעם בחוף-הים הפקידה אותו לשמור על חפצים, וכששבה כעבור שעתיים, עדיין רבץ למראשותם, לשונו משתלשלת מחוס, מביט בתקיפות במתעמלים ובמקימים ארמונות על החול שמה אחד מהם חושק בארנקה או בסנדליה של גבירתו שהופקרו לחסדיו על החול. נימרוד, בעלה, הביא את רקס כשהיה בן חודש, ובחר בו מבין הגורים המכווצים בקופסת-נעליים, שכן היה היחיד שקידם פניו בנביחה, שהעידה כי לב נאמן פועם מאחורי פלומתו הרכה. נימרוד אילף את רקס ופיתח בו אופי מאוזן, שהתערער פעם אחת בלבד — כשבצעו נסע לאיטליה. כשהורדו המיזוודות ממרומי ארון והושענו על קיר, קפא הכלב על עומדו בתהייה ממושכת, ומרגע זה ואילך הסתובב באי-מנוחה בין הכתלים, וכל אימת שנימרוד עזב את הבית, מיהר לבדוק אם המיזוודות מונחות במקומן, וייבב מאחורי הדלת הנטרקת שמעברה השני הידהדו צעדי אדונו המתרחקים. לב נימרוד נמס בקירבו ונטלו לכל הסידורים — בנק, בית-חרושת למעילים, צילום תמונת-דרכון. ביום הגורלי לקחו עימם את רקס במונית אל שדה-התעופה והזאב, שהיה חסיד מושבע של מסעות על גלגלים, לא הביט בעד החלון, אלא בעורף אדונו, וכשנימרוד ניפרד על הקו החוצץ בין הממריאים לנעזבים ונעלם במעלה המדרגות, אינו משתהה לנופף בידו לעדנה ורקס שהתכוונו בעיניים קרועות בריקנות שהטיל מאחוריו, פרץ רקס קדימה בהתעלמו מקריאות בודק-הדרכונים, והתנפל על נימרוד שרכן מעל טופס תושב-יוצא. נימרוד תפסו בקולרו, גררו מטה, ובחור אדמוני סייע לעדנה לאחוז ברצועה שרקס משכה בפראות, רוטט מהתרגשות, גולגלתו שלוחה קדימה ורגליו מכופפות בגיחת זינוק.

כשבוועיים לאחר-מכן סירב לזחול החוצה מתחת מיטת חדר-השינה, אשר כצילה התמכר לחשיכה ניצחית, מתנכר לתחושות רעב, מועיד עצמו לחיי בדלנות, ורק גזעו האבירי כפה עליו לפרוש ממנו

צילום: ענת גורל

אכלותו להפסקות קצרות לשם עשיית צרכיו. עדנה חששה כי ייפח נשמתו מצער. אולם בוקר בהיר אחד התייצב מעל קערתו במצח נחושה, רק רגליו האחוריות, המפוסקות מעט, העידו על חולשתו, ותבע מזונו בגירגור גרוני חדש. מיום שהתאושש, אבדו הרגליו הטובים. בעת טיול חצות שוב לא ניתן היה לשחררו מקולרו, שכן נבח בזעם על כל עובר-אורח וחרונו לא פסח אפילו על תינוקות שצהלו לעומתו מעגלות. ערב אחד התקשר נימרוד מאיטליה ועדנה הנמיכה את השפופרת מאוזנה לזו של רקס, שנזקפה לשמע הצלילים המוכרים שזחלו מפי אדונו לאורך יבשות ואוקיאנוסים ונחתו בחדר-הכניסה ברחוב פרישמן. לאחר שהקשיב למילות חיבה והוכח בדאגה, עדנה אומרת שאתה מתנהג גרוע, ולאחר שנטרקה השפופרת בנקישה החלטתית, שכן דמי שיחות-חוץ יקרים מכדי שאפשר היה להתחשב בלב שכור של זאב גזעי, נשא חוטמו כנגד המנורה הדולקת ופלט יבכה ממושכת. מאותה שיחה ואילך שב רקס ואימץ הילכות דרך-ארץ, אמרה עדנה, ואינו מגיב כאשר היא נוקבת בשם נימרוד, ואמנם ראש הכלב שורבב בין כפותיו הקידמיות, נשם נשימה בלתי-מאומצת, ולא הניד עפעף לשמע צלילי השם שלפני שלוש שנים היה בכוחו לערער את שיווי משקלו הנפשי. כשנגה נפרדה והבטיחה לשוב ולבקר, היו פרטים רבים בחיי עדנה חתומים בפניה. עדנה ידעה כי היא בודדה, וכי גם לפני שפגשה בנימרוד חייתה בגפה. דירתה ומישרתה לא היקוהו את הרגשתה כי נעזבה מאחור כתינוק שהשביע את חוש מישחקו בארגז-חול והוא ממתין לנפש קרובה שתגאלו מתוכו. תחושות, שנימנמו בגופה מעולפות ועמומות, המתינו כי יעצבו את זרימתן הגולמית, יגלפו בהן צורה כאותו חימר שדוחסים בתבנית ומחלצים אותו מתוכה כשגבולותיו מוגדרים. עדנה פגשה בנימרוד בחתונת אחיה בן השלושים. בעשר שנים היתה מבוגרת מאחיה ונבוכה להצטופף במעגל המשפחתי מול עשרות זוגות ידיים שהושטו לעברה, וככידונים הצמידוה לקיר דמיוני — כיצד אחת מוצלחת כמוה החמיצה שלב מרכזי בחיים. לכבוד האירוע רכשה שימלה חגיגית, שתיעבה את גיזרתה ונשאה על גופה כאות קלון, מפללת כי הערב יבוא אל קיצו ותוכל לשוב לדירתה, לסיים את בדיקת בחינות-השלישי, ואולי תספיק להאזין לפרק הראשון בסמפוניה הרביעית של בראמס. היא ישבה מובדלת משאר הסובאים, ולא השתחררה מההרגשה כי עניינם אלמוניות עוקבות אחריה, ומכיוון שנמנעה מלהביט סביבה, לא יכלה לאתר את בעליהן. היא לא נגעה במנות, רק חתמה גומחת-כפית במוס-השוקולד, וכשפתחו בריקודים, התיישב בכיסא הפנוי לצידה גבר מבוגר משנותיה, שפניו ארוכות, והציג עצמו בתור

צלם החתונה. יש כאן תמונות שלך, הורה על המצלמה שלמותניו והוסיף כי היא האובייקט המעניין ביותר להנצחה בשטח. עדנה לא ידעה מה תגיד, אין זה נאות מצד צלם, שהוזמן על-ידי אחיה להנציח את יום שמחתו, כי יפגין בוזו כלפי שוכרו, ובמיוחד כשהאחרון הוא שאר-דמה. וכבר ביקשה להעמידו על מקומו, אבל תמיהתה לשמע הערה לא-שיגרתית מפי צלם-חתונות הישיתה את תגובתה ומנעה את הגייתה במילים, שכן מייד התרחק הצלם ונבלע בים הרוקדים, מתכוּפף, מתקרב, מסיט מותניו לצדדים תוך הטיית-ראש, לוכד בנקב מצלמתו נשים כבדות, בעלים-מקריחים ותינוקות מרוחים-שוקולד. מכאן ואילך עקבה אחריו עדנה בעיניה, אף דימתה כי כמה פעמים קרץ לעברה, והודתה כי אינו נראה כצלם-חתונות בסרכל הילדותי שלגופו שלא הלם גבר בגילו. לפני שעזבה את המקום, קורסת תחת משא מתנות בעטיפות מבריקות, שהצמידה אל חיקה ולחצה בעזרת סנטרה, שב והופיע מולה ואמר, יש לי את הטלפון שלך ואתקשר באחד הימים, ולא יכלה לנענע ראשה לחיוב או לשלילה, שכן היה מוטה בתנוחה המגוחכת, וכשחנתה המכונית בפתח דירת הזוג המאושר ועדנה עזרה לפרוק מתוכה את החבילות, פרח מראשה אותו צלם תמהוני. אבל כעבור שבועיים, כשהתכוונה בשקופיות שהוקרנו על קיר דירת אחיה והציגו קטעים מנושף-החתונה, לא התאפקה וחיכה לנוכח הטוטי-המצלמה הזולים, כאילו חילקה בדיחה פרטית עם הצלם, שכן שושנים צנחו באיטיות מטה, מסך ארגמני שהצעיף את פני הרב והתומכים בסומכות-החופה, וכשהתאחדו שפתי הזוג, התפלגה התמונה לעשרות ריבועים מוקטנים וזהים, ולשבריר שניה התהפכו על פיהם שולחנות הסועדים ומיהרו להתאזן בחזרה, כדי שלא יישפך תוכן הצלחות, ועדנה פלטה צחוק חפז, ואחיה שהפעיל את מכונת ההסרטה, זעק, רגע, מה קורה פה, אבל כשחזרו והקרינו את היצירה לכבוד דודתה שהגיעה באיחור, נישנה קטע ההיפוך ואישר כי אין מקור התקלה במכונת ההקרנה, ועדנה לא היתה בטוחה אם הופגן בפניה הומור צלמים, או היתה זו טעות בפיתוח, ואולי פעלול נפוץ, אך משלא נתקבל באהדה על-ידי הצופים בחדר, ביטלה את השערתה האחרונה וחשדה כצלם המלעג.

את מרבית בוקר-המוחרת בילתה מחוץ לחדר מנהלת-התיכון, משתדלת כעבור תלמיד שנתפס בקלקלתו בכיתה פנויה, שבניגוד לאמונתו לא ננעלה כראוי, וגילתה אותו בתנוחת חדירה מול בחורה צמודה לקיר שבתום חקירה קפדנית נחשפה זהותה כמנקה בבית-הספר. המנהלת התכוונה למחוק את שמו מרשימת התלמידים, אך עדנה התייצבה לצידו. לפעמים תמהה כיצד זה חיבכוה תלמידיה, בשום פנים לא היתה אחת משלהם, לא דיברה כלשונם, לא אהבה את המוסיקה שלהם, לא לבשה את בגדיהם, אפילו צאצאים בגילם לא היו לה. למרות עובדות מפלילות אלו נתנו בה אימון, ולעיתים רחוקות נכשל אחד מהם כבגרות כאנגלית שלכל הדיעות נמנתה על המקצועות הקשים. המנהלת חזרה וציינה באוזניה כי בזכותה בלבד עומדים התלמידים בכחינה, מפני שהם לומדים בשבילה, ומתאמצים בעבודה, ולא למען רכישת שפה זרה, ואפילו לא לשם המטרה הסופית של הצלחה בכחינה. התלמיד המבווה חיכה לצידה מכוויש במיסדרון, בטוח כי דינו יומתק בסופר-שלידבר, שכן עדנה איימה לעזוב במידה ויטולק, והודיעה על כוונתה בקול שקט ועצור, בנימה שתמיד היפנתה אל בן-שיחה ונמנעה מלהזכיר את הנסיבות המשפילות שנקלע אליהן התלמיד, וגם המנהלת לא העזה לדרן בפרטיהן בנוכחותה, לא משום צניעות-היא, אלא מפני כבודה של עדנה שעוררה התאפקות בסובבים אותה. מסיבה זו בוודאי היה תוכן שיחתן מצלצל מזור באוזני מאזין מהצר, שכן עילת המשא-ומתן ריחפה חמקמקה בחלל, ועדנה חשבה כי בסוף השנה התלמיד יתגייס לצבא, ואם לא יגמור את הבגרות יהא עתידו מוגבל ומצומצם; לכן אמרה בקול, אסור ששגיאה טיפשית תחתום את גורלנו והוסיפה, מסיגה בהערתה את גבולות צניעותה, כולנו מועדים לפרוקן היצר, והמנהלת הביטה בה בעיניים מבוהלות והירהרה בכך שאולי היא, המנהלת, מועדת לסטייה פתאומית מהשביל, אבל בשום אופן לא עדנה. לבסוף הומתק גזר-הדין המר שכגרן איים על צוואר הנער, והוחלט להרחיקו לשבוע ימים מבית-הספר, ואילו המנקה סולקה לצמיתות. כעבור שנים צילצל אותו תלמיד בפעמון דירתה, וסיפר כי התקבל ללמוד וטרינריה בחו"ל והיתה זו אחת מאותן קורות-רוח מענגות, שאילמלא פריצתו של נימרוד לחייה כרוח סערה לאוהל ריק, היו ממלאות את כל הוויתה. אותו ערב היתה עייפה, שכן את מרבית הבוקר בילתה בהמתנה מול חדר המנהלת, כשצילצל הטלפון, והצלם מעברו השני של הקו הודיע כי בעוד דקות אחדות יתייצב בכיתה, ולפני שהספיקה להחליף בגדים ולהסתרק, דרך על מיפתנה וצעד לחדר-האורחים. עדנה זכרה את כניסתו ויציאתו של נימרוד מחייה כבהירות, בחיות רבה יותר מכל מה שאירע ביניהם, מפני שלא היקוהו אותן הקדמות מיותרות ובשנתיים ושלוש החודשים

שהשתרעו בין נקודות הפתיחה והסיום, חשה כאילו כוסתה בשמיכה, מוגנת מסיוטים. על מה שוחחו אותו ערב, לא זכרה, אך בבוקר, כשעזב, ידעה כי זה האדם שהמתינה לו מאז מלאו לה שש שנים — גיל נאור בו לראשונה מתעוררת בנו תשוקה לשתף יצור חיזוני בעולמנו האמורפי ואנו ממתינים קצרי-רוח להופעתו. עדנה לא ידעה אם זו האהבה, אך מאז ביקר בדירתה לא חדלה להתגעגע אל פניו, לשיבתו הקפיצית בקצה הכיסא ולידיו העצבניות. באותו הערב אמר כי הוא אמן-צלם והזמינה לבקר בסטודיו שלו, ששימש גם מקום מגוריו. כשהגיעה לשם כעבור שבוע, במשך שעות ארוכות משכה תצלומים מערימות פזורות סביב והתאמצה לקרוא מתוכם את מבטו על העולם. פרצופים, רחובות ובתים שחלפה על פניהם יום-יום, נתערטלו לעיניה עד כי איוותה לצחוק מאימה. היא בחנה תאומים עירומים המביטים זה בעיני זה, תפוסים כנפניקים על אנקול בשלכים בגן-ציבורי, דחוקים גב אל גב בגלגל-גומי שחור, שצף על המים. התצלומים עוררו בה התרגשות עזה והודחה עליה בפני נימרוד, שמשך ככתפיו ואמר, אלו עבודות טובות. אחר השליך לעברה מעטפה ואמר, זה התיק שלך, וזיהתה עצמה בשמלה המכוערת ליד שולחן עם מפה, מרוכזת במשקה כתום כאילו ניסתה להציב מישוואה, והסתכלה במצולמת ככאשה זרה, סקרה את הבעתה וצינינה, היא לא דומה לי, ונוכרה כיצד לפני חודשים האזינה לקולה המוקלט וגם אז צילצל זר באוזניה, לא כך נשמע כשהיתה משוחזת ונימרוד אמר, לא רציתי שתדמה לך, התרכזתי בתמונה ולא כך. עדנה נפגעה, למרות שידעה כי לא התכוון להעליבה, שכן דיבר ברצינות מקמט גבה שמאלית.

כעבור שבוע לראשונה בחייה החלה אופה, שכן לא טרחה לפנק חיכה במטעמים, ואילו עכשיו, בת ארבעים, הכינה עוגת-לקח פשוטה ובהנאה דיפדפה בספרי-בישול בחנויות, משתהה מול צילומי צלי מקושט גזר ופטריות, פשטידת חרד מבצק שחום ומיקפא תות-שדה מגורד קוקוס, והתכוונה בנשים המעיינות לצידה, אימהות לילדים ונשים לאבות, והתנסתה בתחושת ביטחון חדשה. היא לא זכרה על מה דיברו, אלא שכל הזמן דיברו, כאילו כל ימיה עצרה בתוכה מילים וכעת פרצו מתוכה כמבקוק דחוס שפקקו נחלץ, והתמכרה לאהבה. כעבור חודשיים נישאו ונימרוד עבר להתגורר בדירתה. תצלום אחד נמצא ברשותה של עדנה, זה שניצב על הכוננית והופיע בקאטאלוג שהוציאה גאלריה בירושלים שהציגה מעבודותיו, ועדנה כיתתה רגליה עד שאיתרה את בעליה וקיבלה מידו את תיק הקאטאלוג, שבאחד מתאיו נמצא הסרט מתוכו פותח התצלום, וכך יכלה להביט בנימרוד בשעה שחיך.

ח.

אבק-מיתמר-מבתיים-מדרכות-ניגרות, הממה את נגה תחושה חריפה בעודה רוחפת בנחלת בנימין, שתי אצבעות מתוחות ככפה הימנית, הקפוצה, מונות שני צעירים שחלפו על פניה בלב נחשול קשישים, חבוש שכבות, מדרשדש ורוחש, מגיר ענני עובש, עורכים בקונדיטוריות שמקוריהם ככוסות משקה כלפני שנים מול חלון-ראווה לבגדי-ילדים 'שפירא', שנהגה לקפוא ניכחו, מרוחקת לקירות החסידה הממוכנת אשר מפקעת גוף מרוט צייתה לחוקי שיווי-מישקל, שלוש פעמים רכנה בגיחת ניקור לעבר כוס-היין, ורק בשלישית הרעיד מקורה אדוות בנוזל, ובאיו דקדקנות מילאה אחר כללי הטקס, במסירות מחשמלת תיחרה ברמזורים שקרצו ללא ליאות, ונגה חשבה, הנני חסידה בין פיז'אמות עם הדפסי מטריות ודובים, וגל שתן מהול בליזול טפח על נחיריה ושוב כאז עקבה מכיסא לכיסא, ממישקפת למישקפת, אחר בובות איסלנדיות שאישונן זכוכית והן מסתחררות בארמון עץ ב'פנורמה' שירדו אליו במדרגות, ואח כרטיס-הכניסה גנוז בכיס מעילה, שכן מגעו הרטיט את כריות אצבעותיה בדקירות אימה, כמו עכשיו, כשאייתה כי רעש אדמה ירתח מחימה ותמלה וימחק את העיר כגשם שוטף הלוקק אבק וליכלוך, ועיירת שלולית זו שהעתיקה מושבה מחורבות תפאורה נשכחת, נגרפה ממחילות מאה קדומה, תחזור ותתכנס כאפלולית המרגיעה של קיום בדיוני המפעפע רחוק ובלתי-פגיע ביצירות ספרות, תבלין לניזד פילוסופי, מזון בריא לשיני-שכל נוגסות שאני מדליק בניבים זרמי כאבים.

ארבעה עיוורים חלפו על פני נגה במשך ארבע דקות, עיוור לדקה בממוצע, חייכה במרירות, וגם אצלה מחשיכות העיניים, וכי למה שכבה עם אביגדור אתמול. באקראי פגשה בו בריינס, מקרקש בצרור מפתחות לצד גבר נוסף, והיא מהירה מאוד, כפסיעות ארוכות, מפני שדודי נכלא בחדר-השינה מאז הבוקר, כובש חלקות חדשות כמאבק ניצחי שניהל כשיכבת צבע לבן אשר בימים רחוקים כיסה את משקוף הדלת, והכלב, כאמן מתוסכל שרט בה צורות ערטילאיות — כתמי וורשאך שנגה כינתה בשמות מתחלפים, איי

עץ חשוף שהזמינו תילי פירושים.

אתמול מפאת הנימוס התעכבה לרגע ברחוב, פולטת גבב שיגרת, זרם ניתז כתגובה לסיכוב ברז, ואביגדור אמר, תכירו, זה אחי, וגבר גבוה הביט בה בנעימות וגרם כי תחשוב, את זה מתאים למעלות, ואיוותה להינתק מהם ולזרום הלאה בצל ירקות כהה-מאובקת בריינס, אשר כסככה אטמה השתטחות קרני שמש על המדרכה המוכתמת מפרי נושר, ששימן בהרות עגולות ומשוללות דימיון בפרצופה המשמים. אביגדור הציע כי יסיעה במכוניתו לביתה והוסיף, אחיו יורד אחרי הפינה והוא ממשיך ישר, אין כל בעיות, לכן התרכבלה במושב האחורי בכיפוף ברכיים, אפה בקו ישר עם כדור-רגל מעור שקישט מראה קידמית, וכשעצר מול ביתה, נחלצה, ולפני שנבלעה בשביל הכניסה מתוך היסח-דעת גמור וללא מחשבה מכוונת, שפפה עד כי ראשה רכן בגובה אחד עם זה של חלון הרכב, אפה בשמשה שלא הוגפה כראוי והותירה חריץ בעובי שלוש מטבעות, וקולה הבלתי דרכו בנימה יגעה, אולי תעלה לקפה, וקיוותה כי יסרב: לחייו נפלו ליאות, מבטו מהוה וגופו כעורג לאמכט.

אביגדור ריווח שפתיו בעווית מתנצלת, כבר עלצה על כי הוא עומד להגיב בשלילה ורצתה לשים פעמיה הלאה משם, כאשר תשובתו סיכלה את תנועתה, בסדר, תודה, משמאל יש מקום-חנייה. נגה לא זכרה שקודם-לכן השחירה כאן בשעה זו פיסת-כביש ריקה ממכונית, ושבה והירהרה בכך מפני שאף חודשים ארוכים לאחר אותה תקרית לא חזרה ונתערטלה לנגד עיניה רצועת חנייה זו, ולא פיתתה בעירומה מכוניות שנואשו מטילטול בכבישים מקבילים ואנטיים הדחוסים ברכב חונה — היה זה צירוף מיקרים שנטע בה תמיהה מפוזרת על-אודות מוכרעות-מראש וחופש בחירה — ומושג האל לא התערב בהרהוריה, למרות שבשנה ההיא העיב צילו על דירות אזרחים אובדי נתיב ברעננה, רמת-גן ומעלה האדומים, אפף מכשירי מזימיקס וטוסטראוכנים, התאבך כענן תנ"כי מעל דוכונים צבאיים, קערת פול עם ביצה ורגל תותבת, שאב אל תוכו בשאיפה שרקנית מהמרי בורסה ועסקנים.

כפנס שאורו רפה ואוזל העפילה נגה במדרגות ואביגדור בעיקבותיה, ובעד הדלת הנעולה קרבו נביחות דודי שלמראה גבירתו נותר דילוגי בעתה, נסוג וקפץ, לא רגע עד שנגה השקיטה, כן כן מתוך שלי תיכף תקבל אוכל, אומלל. אולם כשפערה את דלת המקרר, הצטמקה קיבתה לנוכח ריקנות מוארת שהכילה חפיסת מרגרינה, עגבניות בשלות עד כדי בחילה ושרידי איטריות — נוכחות ששטפה אותה בקבס תבוסה, ובחובטה את דלת המקרר לאטה, בוהה בחידלון במזווה המוערם תילי מחברות משנים שחמקו ופערו בה חלל, שניבט בה בחשיכה עוינת כל אימת שהציצה אל קרבו, נזהרת לא למעוד, מצטערת אין לי מה להציע, ושיגרה דבריה לעבר שניהם, גבר וכלב, וכל אותה שעה לכדה זווית עינה בעד החלון אותה שכנה זמרת, שכדרכה תמיד פסעה עירומה הלון-ושוב, בצעד דאוג ומדוד, בשדיים תשושים, בשיער-ערווה מכסיף וכרס מידלדל, ונגה זכרה כי אביגדור ניצב בגבה, מזין עיניו בשכנה הזמרת אשר השתרעה לעיניה כנוף מוכר משרה רוגע, אך תחת מבט אביגדור ביזתה את המין הנשי עליו גם נגה היתה מנויה, כך חשבה, ולא נודמן לה משפט הולם יותר מאשר אין לא קר לה בצינה הזו, וסגרה את הווילון בתנועה תיאטרלית פוגעת שכלל לא כיוונה אליה, ולפתע הבינה כי ישות עצמאית מתרגמת רצונה למעשים לא-חופפים, לכן אזרה את כל כוחותיה כדי לסלקה מתוכן ובטון שקול הודיעה, לפחות אכין קפה, אבל כשחיטטה במגירה גילתה כי פחית הקפה מרוקנת, ושקעה במבוכה מעיקה שהוסיף עליה רעב נוקרני ומגרגר באי-איפוק בבטנה, וצנחה בחוסר-אונים משווע על כיסא סמוך לשולחן המטבח, מורה באצבעה על כיסא שני, וכמו חברה נגדה אגודת פגעים, דודי בחר לשרבב את חוטמו בין ירכיה, מזורר בעקשנות, וכל מה שניסתה לגרשו מעליה באמצעות הטחות-כף לא הועיל הדבר במאום, שכן חזר לסורו, והושיעה אותה מתנוחה מגוחכת זו תרועה גואלת של טלפון פתאומי שבלפיתת ניצול נצמדה לאפרכסתו, והיה זה קול אימה שבישר על מותה של דודה בת שמונים-ושלוש שוכרה אותה בוצעת עוגה מקושטת דוברכנים שהיטו את היספרה 70, על גג מלון-סמואל מול הים, מוקפת קרובי משפחה נוספים.

מאותה מסיבת-יומולדת נשכחת שרד תצלום באלבומה, בת שלוש-עשרה בשמלת-פלאסטיק כחולה, נושאת מגש כריכים, חוטמה אדום מהתרגשות, ולא ידעה באיזה נמל נאלצה אותה דודה להשליך עוגן כאשר נסדקו מפרשי שנותיה — ההיתה ספונה במוסד אלמוני, מיטרד במעונו של קרוב רחום, או גישה בין קירות דירתה חרוכה מאיוושת זכרונות שאיכלו את גלעינה, וכאשר השיכה את השפופרת אל כנה, הוצפה ריקנות וליאות, בקושי רב פילסה דרכה למיטבח, חוצה קרומי חלב שנתחלחלו מול פניה, מונחית

על-ידי ריחות מוכרים, כמעט פלטה נביחה, אך תחת זה שמעה את קולה המכריז, דודה אחת שלי שבקושי היכרתי מתה, וחשה דחף עצום להתגבש בריגוש חריף, שכן הלכה ואזלה, דהתה כצילום נושן במיסגרת, היטשטשה כאמיבה על לוחית מיקרוסקופ לא-מכוון, התאינה כגבשושית קרח כלב שלולית, מול רגעים כאלו לא יכלה להתייצב בגפה. לכן בכוח הגירה דמעות מעיניה, מתוך חישוב קר, פעולה אלימה של פליט שנפשו מושלכת מנגד, וממש כפי שניחשה, הניח הגבר יד על כתפה ואמר, אני מצטער, והיא כבשה פנים בחזה שהדיף ריח מישחת-גילוח כלול בזיעה ולחשה, זה לא הדודה, ספרתי ארבעה עיוורים כריינס... וצללה ביבבה. זמן רב חלף מאז התייפחה מתוך רווחה שכזו, רופסת בריפיון רוטט, מלוחה ולחה, גונחת מתוך הרפייה, רטובה וצמיגה, ואביגדור בתוכה, מדביק את פירכוסיה בעוד דודי ממתין בלשון שלוחה בצד, נושם כרעש שהחריש את יפחותיהם, ברגע מסויים אפילו הרכין ראשו בכבוד והבנה, ולאחר שהתנערו מעל קרקע המטבת, גבה קר ומחוץ מלחץ האריחים, חשה ברוגע המשתלט עליה ובהתפוגגות הרעב.

אביגדור הזמין פיצה בטלפון, וזה מול זה באצבעות משומנות, בפיות מוצפים רוק, רוכנים מעל פירורי גבינה מותכת ובצק בקופסת-קארטון גדולה, נאנחו זה אחר זה, לא התכוונתי לכך כשעליתי לכאן, וגם אני לא בכלל.

בנחלת בנימין פנתה ימינה, כאשר נחו רפש מחצר חולית חסומה בתיל הצמית אותה אל עומדה, מדלי או גיגית סמויה הוטח על המידרבה ורדד בתעלה הקעורה בשולי הכביש כדי לאזול בתהום, ונגה דילגה מעל לנחיל המבעבע אשר הזכיר לה את המים שאמש גאו מעל שפת האמבט. לאחר שאביגדור עזב חשה מוכתמת כאותה מפית שעטפה סופגניה וניגבו בה שפתיים, מנקדים בה בהרות-שמן שקופות. בגלל זה שיחררה את ברזי האמבט ובעודה ממחינה כי יגבה פס המים מעל דפנותיו, בחרה בתקליט של שלמה גרוניך, וזימומה לעצמה כנימה חרישית עד שהמחט רקדה ברצועה המזמרת "לא מכבסת לא מנקה לא מעכות לא מסמיקה עכשיו מתעוררת אשה חזקה", וגרמה כי תחליף לקטעי חליל שצליליו החרישו את שאון הכרזים והשכיחו ממנה את זרימתם, ורק עיקבותיו הרטובות של דודי שנצצו על האריחים החשופים בין המרכז לקיר, הזכירו לה, אלוהים, המים גואים, וכאשר דישרשה לאיזור המועד נוכחה כי אכן קלעה בניחוושה — הריצפה הוצפה, המיסדרון הצר, פתח המיטבת, ובעזרת מגב גרפה את המים לעבר נקב בקיר תוך שהאזינה לכיקבוק המפל הניתך מהמרוכב בקומה השלישית אל החצר למטה.

לאחר שהספיגה מטלית בריצפה הלחה, שקעה כאמבט שמימי הצטננו בינתיים, ומפאת הגיאות לא נערם על פניהם קצף, וסירב לטפוח מתמצית הסבון שמוזה לתוכם, ורק ניבטו בה בגוון עכור. נגה העתיקה מבטה לעבר מתג יטן אטום בלוחית מסויידת, שכן המים השקופים נטולי-הקצף לא כיסו את גופה הערום והיא שנאה להביט בו בתום תינוי אהבים. מסיבה זו התהפכה על בטנה תוך כיפוף ברכיים עד כי שוקיה הזדקרו מעל קו המים כדיגלונים, בכפות רגליים מתנופפות, ולזמן-מה טבלה בתנוחה זו, סנטרה שעון על שיפוע התרסינה כאילו היה כרית. כששבה והתהפכה על גבה הציץ בה בעד החלון ראש זאב והצבע אזל מלחיה, זו שולי, נשכה את שפתיה וסגרה על שדה כף יד מבוהלת, וכשסירב לימוג כדרכו של ביעות פתאומי, ודבק במשקוף כראש ברונזה של מלחין על כנף פסנתר, הזעיקה את כלבה, ודודי אשר פרץ נבכיחות כלפי התיקרה, גירש את לועזו השלוח של האוב השעיר אל תוך החשיכה שליפפה את הבניין בקורים אפלים.

בעודה מתנגבת סיכמה כי תחושת אשמה אינה מחלחלת בגופה, וכי תוכל להישיר מבטה כפני שולי. אולם אזעקת סכנה שלא עמדה על טיבה התריעה בקירבה, וחשה כי ממש ברגע זה אסון מרחף על ראש שולי, נוגע בה בקצות כנפיו בעודה פוסעת בעיניים קשורות על קורה מעל נהר גועש. אפילו נחתה בשלום על הגדה, ארכה לה ביבשה חיה פראית, ונגה איוותה לזעוק בקול, אך הגה לא בקע, ובעיניים קרועות לרווחה הביטה בשולי שהרימה רגל אחת, איבדה את שיווי משקלה ונחתה בישיבה על הקורה, אוזנת בה בשתי ידיה.

נגה ידעה כי התקריט עם אביגדור תתערפל בזכרונה כפי שחילוף-דברים אקראי מתאיין בעשן, כמו שמתעלמים מהזמנת חתונה כדי לחסוך דמי מתנה, כידיעה שברגע זה נקבה את אוזנה ובקעה מטרנזיסטור בקיוסק שהושחל על קרס לצד שלושה כעכים נוספים, בשורה על-אודות שני חיילים שעלו על מוקש ולשלישי שלום, ולפתע גבר בה דחף עצום לבלום, שכן הכל רחש וגועש. פרטים ריצדו זה לצד זה

בחשיבות שווה: היא נשלחה להשתלמות בת שבוע של עובדים סוציאליים ביגור, אביגדור השליך לדודי קצה חרוך של פיצה, הר אדם עם פאות נאם בטלויזיה בזכות הסיפוח, עיתונים גיבכו מילים שטוחות, הבעות-צער דומות זו לזו דבקו בפנים כבולים זהים על מעטפות, שירים פירסומים ומכתבים ותשובות ראינות השגות מחמאות חיויים הודעות, כל אלו התגלגלו כרעם גובר, תהום הולכת ונפערת, הליווייתן, אשר יונה ביקש להימלט ממנו, התלעלע כיה בגרונה. אין טעם לכך כי תתודה בפני שולי על-אודות עצמה ואביגדור, פסקה, יהא זה הרה-גורל בעבור ידידתה למרות שאין לתקרית הנואלת כל משמעות מיוחדת בעיניה. מכאן ואילך קבעה, לא תגלה עיניין בצד זה של חיי ידידתה, לא תביע סקרנות, תקמץ בעצה, תימנע מלחוות דיעה. האמנם יכלה להתאהב באביגדור, תמהה בינה לבין עצמה ממשיכה דרומה באלנבי לכיוון משרדה, לא, לא הייתי יכולה, חזרה ושנתה, קשר זה היה מציבה במסלול מתיש של תנועה, סוגרה בקובה. אולם הירהרה, כסופו של דבר הכרעות מועטות כורעות תחת שוטה, שכן הלכה ואיבדה שליטה באירועים, נגררה לתוכם תוך מאמץ להדביק את קיצבה לקיצבם בעודה מקיימת מראית עין של התאמה. אותו משפט מתוך ספר פסיכולוגיה חברתית שהקריאה באוזניה מרת צור לפני ימים אחדים הידהד בראש, "ככל שאנו פחות בטוחים בעצמנו אנו מעריכים את העובדה שמחככים אותנו ומכאן — אנו מחככים יותר את מי שמחכב אותנו", וכשלחצה על ידית דלת-מישרדה גילתה כי נערה ששערותיה אדומות וסבוכות ושיני-סוס נעוצות בשפתה התחוננה, ממתינה לה על ספסל בפנים. וכשנגה התרווחה בכסאה ידעה כי שום מימד לא ניגרע מעולמה. היא שכבה עם מאהב של מטופלת שהיא ידידה. היא ניגבה ריצפה שהוצפה. אחר הוליכה את דודי ברצועה עד הפנס ובחזרה. דבר לא השתנה.

מכיוון שלא ציפה לנגה אירוע משעשע יותר לחוותה באותה שבת גשומה, הסכימה להתלוות אל שולי לנסיעה באוטובוס צפוף, שיעדו כסיס צבאי כנגב. ידיד של שולי בשם אברי סיים קורס קצינים ובאמצע השבוע התקשרה זו אל נגה וסיפרה לה כי הוריו בחו"ל, היא ואברי ידידים מילדות, איש ממכריו לא יהיה נוכח בטקס, לכן החליטה להתייצב בכסיס ואף נגה מוזמנת. לשבריר שנייה הירהרה נגה בפיתויים התחובים בנרתיקה של אותה שבת ממשמשת וקרבה, אך מאחר שלא מצאה בתוכו דבר להוציא קימה מאוחרת בבוקר, רישרוש רופס בעיתוני סופשבוע, אי-אילו גישושי טלפון שיגדירו את אופי ערכיה כשכוע הבא, נעתנה בחיוב. אולם כאשר נכנסו לאוטובוס, התחרטה על כי נתנה הסכמתה. בתחנת-ההסעה הצטרף המון קולני של קרובי משפחה מצויידיים בכרים, מיטריות וצורות מוזן. כשחלף האוטובוס על פני צומת אשקלון, הצליף גשם כבד על זוגיותו ועירפל את המראה. בלאו הכי לא היה על מה להסתכל. קול צרוד של אם, שרק שערותיה ביצצו מחוץ לתחום כרית המושב לפניו, אמר: שרק הגשם הזה ייפסק עד שיתחיל הטקס, מיסכנים החיילים בחולצות הדקות. שלוש משאיות כבדות שנצמדו זו לזו כחוליות יונק ענק, זחלו מלפנים במהירות ארבעים קמ"ש ומנעו את עקיפת כלי-הרכב מאחור. צפירות קטועות פילחו קטעים בשיירה שהתפתלה כזנב עצבני של לטאה אדישה. כשעצר האוטובוס בתחנת הדלק, ירדה נגה ושבה לאחר דקות אחדות כשבידה חפיסת-שוקולד ומפתח מחובר ללולאת מתכת, אשר פער למענה דלת-שירותים שעל גבה התנוססה דמות עם משולש הפוך ומשתפל מהמותניים, הטעות המצערת התגלתה לנגה רק לאחר שהתרחק האוטובוס מתחנת הדלק, ולא העזה להציע לנגה כי יפנה על עקביו ויעכב את שאר הנוסעים, והרגיעה את מצפונה כי יתכן ובדרך חזרה יעצרו באותה הנקודה ותחזיר את המפתח לבעליו. כשהתקרבו לכסיס הורה צעיר באצבעו על רכס מרוחק ואמר, זה נאבל כוס, איפה שמביאים תחיליות לחיילים, ורגש רחמים גאה כנגה כשחשבה על אותם הנערים והנערות שפרק-חיים נשדד מהם ללא תקנה. האמנם נשדד ללא תקנה, הירהרה נגה ומייד נזכרה באיכון בת העשרים, אביבה לשעבר שהתמוטטה במשרדה לפני כשבועיים, מסיימת באותה נקודה ממנה הגיחה כמרץ כוסס לפני שלוש שנים: דירת אימה הצפופה בשינקין. איכון פסחה על השירות הצבאי, שכן בת שבוע-עשרה הוזמנה על-ידי דוד תמים מברוקלין, אשר הגיש לה בשדה-התעופה 'קנדי' מחזיק-מפתחות דמוי בניין האמפייר-סטייט, לביקור בארצו, בת שבוע-עשרה-וחצי נישאה לפורטוריקאי שהוא אזרח אמריקאי. בת שמונה-עשרה התגרשה, וכל השנה לאחר-מכן התפרנסה למיחייתה כחברת הזיות-הטלפון של אליס. בקשיחות אילפה איכון את קולה, פרטה באצבעות גסות על נימיו, ייסרה אותם בשוט וקשת עד שהואילו לפלוט גניחה מדוייקת, יכבה

שורקנית, נשימות בהולות. בוא, בוא, פיתחה את לארי, אופפת את יצרו בקולה כעננת בושם, דוחפת אצבעות, מתגרה, רכה, מפצירה, עד הישמע צליל-התפרקות גואל — אני אוהב אותך, איכון — ואחרי זה נותק הקו והפקיר את הגבר במיכנסים משולשלות במישרד צונן בשעה שבין נעילה לשיבה אל חיק אשה וצאצאים. על אצבעות יד ימינה מנתה איכון את היתרונות: תמורת שלושים-וחמישה דולר בלבד, שמחייבים בהם את כרטיס הוויזה של המטלפן, הוא רשאי להוליכה בידו אל כרי-האחו המלבלבים שבדמיונו — איכון היא כיפה אדומה, אם שתלטנית, חיה טורפת, יתומה מושפלת; זה כל-כך יצירתי, נאנחה. לארי, גיימס מארק וריצ'רד מפליגים הרחק מתאו הטחוב של טלפון ציבורי, חדר ערום-כתלים או בית עם גינה ומוסך, לעבר איי תענוגות. במשך חמש-עשרה דקות הם מותחים מיפרש, מתערסלים למשכן של רוחות לוחשות המגיחות מכיוון מיסחורי: צפון-דרום-מזרח-מערב, מהיכן נושב קולה של איכון? גניחותיה בוקעות ממחוזות של שאננות: אין בכוח המתפרקים לנגד אוזנה להשחית את גופה ונפשה, כפי שמוספר בעיתונים על מעללי סוטים משוטטים. עידן ההסתפקות בעצמי משחרר את לארי, גיימס, מארק וריצ'רד מאימת ההרפס, חרמשו של סרטן-המין ונגיפים קטלניים. דור האני המכלכל את צרכיו תוך חישוב קפדני. במיוחד נגעו לליבה אותם נפגעי וייטנאם שנהגו להושיבה בכיסא גלגלים, הגריבו גרביים לכפות רגליה המשותקות, שיחררו את רוכסן מחוכה כשהם חוקרים בקול ניחר לפשר הרגשתה.

והיו חריגים: הקשיש שביקש שתצליף באימו בת השמונים-ושש כשהוא כועלה על אריחי חדרה, זה שהיה משמיע שלוש מילים וגומר, מאהבה של הכת-יענה. כשגילתה אליס עד כמה איכון רצינית, ציידה אותה בצידו טכני זול שהפיק פעולות קול כצליפת שוט, שאגת נמר ונהמת מי-שירותים מודחים. זו היתה כוריאוגרפיה, התייפחה איכון, ממש כוריאוגרפיה. עד אותו יום מר ונמהר בו איכדה את קולה. שפעת קטלנית, שנטפלה לרוב תושבי-העיר, התדפקה גם על פתח גרונה של איכון וגללה עליו אבן כבדה. קולה נדם לירח ימים וסירב לקום לתחיה כשגירגרה כמי-מלח, שאפה אידים מסירים תפוחים, הדביקה לפניו מטליות לחות וניסתה כוחה בכשפים. כשחזר אליה לבסוף, בערב חג-המולד בדיוק (כבר האמינה כי סנטה קלאוס זימר לתוך הגרב האדומה שהיתה תלויה על דלתה), נאנחה, שאפה, ירקה, צווחה כציפור, מיצמצה בשפתיה, התאמנה בדקויות המודעות רק לה כטווס הכודק את נוצותיו המתחדשות בתום מחלת נשירה ממושכת. אולם כשחזרה והתייצבה במקום עבודתה גילתה כי לחשנית אחרת נאחזה באפרסת מכשירה. לא עמדו לאיכון טענות ההתקוממות שפזרה לכל עבר — אליס השקיפה עליה כאילו היתה ליצאנית המחלימה מעגבת והטילה ספק בהתאוששותה המוחלטת. איכון נשארה ללא פרנסה. לכן שבה ארצה. בת הקול הערטילאית ירדה למדרגת בתה של מבשלת בבתים פרטיים. איכון רוצה לברוח מכאן. אין לה לאן. נגה חשבה, לו נשארה בישראל היתה בוודאי מתגייסת לצבא וייתכן שהיתה משרתת במרכזיה או בקשר. לרגע דימתה בעיני רוחה טוראים, קצינים, סגנים ותת-אלופים הממהרים לחול מאהלים, צריפים, עמדות ומקלטים כדי להתרפק על מכשירי-טלפון כבדים ומגושמים הפזורים אי-שם על פני הארץ. אביבה של החיילים, היתה שמועה מוליכה את שמה מהגדה ועד הרמה.

לפני שהגיעו לבסיס שולי אמרה, החלטתי בכל-זאת להתגייס לצבא ולא להוריד פרופיל. היא תבקש לשרת רחוק מהבית ולא תהיה תלויה באביגדור. המחיצה המלאכותית שתוצב ביניהם עקב שיבוצה בנקודה מרוחקת תהפוך כעבור זמן-מה לטבעית. מי יודע אולי תחבר עם רב-סרן. תמיד משתוקקים הגברים לגופה. הרב-סרן יפטרנה משמירה ותורנויות שבת. חלום בהקיץ זה נקטע על-ידי קולה המפוכח של נגה, אין לך סיכוי בצבא, אפילו אני בקושי החזקתי מעמד בשלישות. לבסוף הגיעו. שייך-ג'ימל צנום, שלט 'ברוכים-הבאים' ושני דגלונים הקבילו את פני האורחים. הן ירדו מהאוטובוס והתקדמו לעבר רחבת-כטון מוקפת מדרגות ישיבה. המיבנה דמה לאמפייתאטרון וגשם התמיד ללא הפוגה. המבקרים מצאו מחסה תחת סככה שחיפתה על המדרגות וניכטו מטה. שולי ונגה שנימנו על אחרוני הבאים, ניצבו מאחורי מעקה בטון פנוי מצופים, ששלולית גדולה ניקוטה לרגליו, ועד מהירה התמקמו עליו. חייל ככפפות צחות היפך באצבעותיו מקל ומאחוריו התקדמו בצעד מתוח נושא הדגל והנגנים. התזמורת עצרה מול המיירפסת ממנה השקיפו שתיין. בעלי הדרגות הגבוהות פרצו פנימה ואחריהם הצוערים. שולי אמרה, אברי נמצא במחלקה אחת כחה שלוש ושארית קולה נבלע בשאון המארש. לחלוחית צעפה את עיני נגה שהתרעמה על תגובותיה — בשיפלות-קומה נכנעו בפני המארש שדלה מתוכה רגשות מזויפים. דמעה מלוחה, שמקורה לא היה בתחושת עצב או גאווה, דיגדגה את לחייה, זווית פיה וסנטרה, ונשרה באותה טבעיות בה העין ממצמצת

נגד שמש מסנוורת, או שיער הגוף סומר מצינה. שולי הצביעה על גוש חיילים שחולצותיהם הרוויות טיבות שינו את צבען לכחול-עמוק וקראה, הנה אברי שורה שניה שלישי משמאל. קולה עבר בין שורות חיילים וחניכים מצטיינים שעטו קדימה לקול תשואות. אחד דיבר לתוך מיקרופון והתזמורת רעמה. נגן-וצוצרה שמנמן חיים אצבעותיו הקפואות בהבל פיו לפני שתחב את פיית-המתכת בין שפתיו. קר מיסכנים הללו, אמרה שולי, בקושי זזות להם האצבעות על השסתומים ואסור להם לחכך כפות בין נגינה לנגינה. החצוצרן נשא לפתע עיניו כאילו ניחש כי בו דיברו, ונעצן בשולי. כשענדו תגי-פלאסטיק לבנים וכתפות החיילים, קרץ לעברה והפריח בשפתיו נשיקה באוויר. נגה חרדה, עם כל ההעוויות האלה הוא נוד יגמור בכלא. שערותיהן וגרביהן נרטבו כליל, ומים קלחו מכומתות הנגנים. החצוצרן לא התיק מבטו לשולי וקפץ אגרופיו בתוך שרוולי חולצתו כדי לחממן. פסיכי אחד, אמרה שולי, חשבתי שבתזמורת לכל זפחות רציניים בגלל האמנות. בכת-אחת התעופפו הכומתות באוויר ועשרות צוערים דהרו אל המעבר שבין המדרגות לפגוש בקרוביהם. שולי משכה אחריה את נגה ועד מהירה גילו את אברי. הם נכנסו לחדר ארווח עם כיבוד דוחה, ששרדו ממנו כדורי פלאפל צמיגיים, מלפפונים מכווצים וקנקני-קפה ששטו בהם גלעלים כהים. אברי, רטוב עד לשד עצמותיו, פרש להחליף בגדיו. שולי ונגה המתנינו בחוץ והביטו בצערות החולפות במיסדרונות בגרבוני צמר וסוודרים צמודים, ונגה העירה, יפות שכאלו. כמעט סיפרה על איכון, אבל הבליגה. לאחר הכול, גם שולי היתה מטופלת. פרט לכך שמרה על אתיקה מקצועית. עודן ממתינות לאברי, קרב לעברן חייל שמנמן עם פני-תינוק וקרא, כמה טוב שמצאתי אותך כבר שעה אני מחפש אחרייך עמדת במירפסת למעלה ונראית כמו בת-דודה שלי שמתה בת שתיים-עשרה ממש קפאתי כשראיתי אותך מקרוב את פחות דומה. שולי עמדה לסלק את הטורדן, אך כשהציעה בפניו, הגיבה בנימה מתרצה, אתה בא לבלבל את המוח או מה. החצוצרן הגיב, לא הימצאתי את הבת דודה ואני משוחרר להביתה, אולי את עם רכב צמוד לתל-אביב. כששמע כי הגיעו באוטובוס, שאל אם יוכל להצטרף בדרך חזרה, ושולי אמרה, זה לא תלוי בי, האוטובוס ציבורי. במדים יבשים הזמינם אברי להיכנס פנימה. החצוצרן הגיב כאילו גם אליו כוונה ההזמנה. חיילים שחרחרים על מיטה כירסמו תאנים משקית ואת החרצנים הניחו במאפירה עם גפרורים שרופים. חוברת הווי נחה על המיטה ונגה עילעלה בה, מתעככת על שיר היתולי. חייל מבוגר, עולה חדש כנראה, ינק חלב מרוכז משפופרת. ללא בוששה נדחקה איכון למחשבותיה של נגה וגרמה לעיניה כי תתורנה לאורך הכתלים אחר שקע טלפון. לפחות חלק מהם שכבו עם אשה, חשבה, לא כמו רכבות הילדים של חומיני, שמפתחות גן-עדן מתנודדים על צוואריהם והם מפזזים מול מטחי אש עיראקית. טוב קדוש שרוף ונקוב מילד מובס, מפיחה אימרת שליטם רוח-קרב ברגליהם שלא גמרו להתפתח.

באוטובוס ישב החצוצרן סמוך לשולי בשורת המושבים המקבילה. נגה ישבה ליד החלון, מפעם לפעם מחתה בידה את האד שעירפלו והביטה החוצה בעד הצוהר שקרעה. החצוצרן פרש את תוכניותיו: לאחר שישתחרר מהצבא יתמסר לנגינה. הוא רוצה לנגן ג'אז. האוטובוס עצר ונגה הסתכלה החוצה. בתדהמה גילתה כי הם מצויים באותה תחנת-דלק שהתעככו בה בדרכם לבסיס. מבעד לחלון זיהתה את הקשיש בחולצה הכחולה שבבוקר הפקיד בידה את מפתח-השירותים, שעדיין נח בארנקה. היא ירדה מהרכב והושיטה לעברו את המפתח, מתנצלת על נטילתו. העובד אמר כי הדלת עודה נעולה, שכן לא היה יכול לעזוב את התחנה כדי להביא מדירתו מפתח זהה, ונאלץ להשיב ריקם פני עשרות מתאפקות ששיחרו לפתח תחנתו. נגה נטלה רשות לשוב ולהשתמש בשירותים, וכשפתחה את הדלת גילתה כי כיסא הישיבה מלא עד פיו מים שהחלו גואים על גדותיו. כשהתריעה באוזני בעל המקום על סכנת ההצפה, חש למקום בליוויית עובד נוסף, ובכוחות משותפים איתרו את איזור הפיגוע. בקול תמה כיצד כפייה טובה כיוונה ביאתה לשעה הנכונה להושיע את בן-חסותה דקה לפני שחרבו של יריב פולחת קרביו. נגה נפרדה בחופזה, שכן שולי קראה לעברה דרך חלון שהוגבה כדי מחציתו, הנהג כבר עוזב. כשנדם קולה, כבמטה קסם פסק הגשם שמאז הבוקר ניתך ברציפות.